

Οικονομική κρίση και εμφάνισή της στην πραγματική οικονομία

Του Αν. Καθηγητή κ. Χρήστου Βλ. Γκόρτσου,

Γενικού Γραμματέα της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών

Η πρώτη σημαντική παρατήρηση που πρέπει να γίνει σε ό,τι αφορά τις επιπτώσεις της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης στην Ελληνική οικονομία είναι ότι τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα δεν επηρεάστηκαν παρά μόνον έμμεσα από αυτήν. Όπως αποδείχθηκε, κανένα δεν εκτέθηκε σε κινδύνους από επενδύσεις σε «τοξικά» ομόλογα, τη βασική γενεσιουργό αιτία της κρίσης. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μην παρουσιαστούν ζημίες στα χαρτοφυλάκιά τους και, συνεπώς, να μην καταστεί αναγκαία στη χώρα μας η ενεργοποίηση «μηχανισμών διάσωσης» έστω και ενός πιστωτικού ιδρύματος, σε αντίθεση με ό,τι συνέβη σε άλλα κράτη, ιδίως στις Η.Π.Α. και στο Ηνωμένο Βασίλειο. Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα βγαίνει, ευτυχώς, σταθερό από την κρίση. Αυτό αποδεικνύεται και από την εμπιστοσύνη που έχουν επιδείξει οι καταθέτες των πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στη χώρα μας σε αυτά, μεσούσης της κρίσης.

Η κρίση θα αφήσει, πάντως, εμφανή τα σημάδια της στην Ελληνική οικονομία, ακόμα και αν η διάρκεια των αρνητικών επιδράσεων αποδειχθεί, σύμφωνα με τις πρόσφατες εκτιμήσεις του ΟΟΣΑ, σχετικά βραχύβια. Η παρατήρηση αυτή γίνεται λόγω της συνδρομής δύο παραγόντων:

(α) Ο πρώτος είναι η παθολογική λειτουργία της διεθνούς διατραπεζικής αγοράς. Τα επιτόκια της εν λόγω αγοράς, καθώς και το «επασφάλιστρο» με το οποίο χρεώνονται τα δανειζόμενα πιστωτικά ιδρύματα, έχουν αυξηθεί σημαντικά, σε σχέση με ορισμένους μήνες πριν, κυρίως λόγω της απροθυμίας διατραπεζικού δανεισμού, κατ' εξοχήν για διάρκειες μεγαλύτερες του μήνα. Η εξέλιξη αυτή έχει δύο επιπτώσεις:

- αφενός μεν τη σημαντική (εντυπωσιακή σε ορισμένες περιπτώσεις) αύξηση των επιτοκίων των τραπεζικών προθεσμιακών καταθέσεων, ως εναλλακτικού διαύλου άντλησης ρευστότητας από τα πιστωτικά ιδρύματα, και
- αφετέρου την αύξηση, κατά μέσο όρο, των επιτοκίων για τις περισσότερες κατηγορίες τραπεζικών δανείων καταναλωτικής, στεγαστικής και επιχειρηματικής πίστης.

Η βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας της διατραπεζικής αγοράς στην ευρωζώνη αποτελεί τον κυρίαρχο στόχο των ενεργειών της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και ήδη υπάρχουν θετικές αντιδράσεις. Η πλήρης εξομάλυνσή τους συναρτάται, πάντως, με την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης μεταξύ των τραπεζών σε διεθνές επίπεδο, η οποία αναμένεται να επέλθει όταν καταγραφεί το σύνολο των ζημιών που προκλήθηκαν στις τράπεζες από την κρίση.

(β) Ο δεύτερος παράγοντας θα είναι, σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, η μείωση της ενεργού ζήτησης στην Ελληνική οικονομία και, κατά συνέπεια, η επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης της κατά τη διάρκεια του 2009 (για λόγους πέραν της αύξησης των επιτοκίων του τραπεζικού δανεισμού). Εν όψει αυτής της εξέλιξης είναι αναγκαίο να ληφθούν μέτρα, ώστε να διασφαλιστεί η συνέχιση της πιστωτικής επέκτασης, κυρίως στην επιχειρηματική και στεγαστική πίστη. Προς

αυτήν την κατεύθυνση κινούνται οι πρωτοβουλίες των ίδιων των πιστωτικών ιδρυμάτων, της Τράπεζας της Ελλάδος και της Πολιτείας.

Οι τελευταίες εκδηλώθηκαν, μεταξύ άλλων, και με την υποβολή του πρόσφατα ψηφισθέντος νόμου για την ενίσχυση της ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας. Η υλοποίηση των διατάξεών του μπορεί να έχει θετική συμβολή στην αύξηση της ρευστότητας στη διατραπεζική αγορά, στο βαθμό που τους αναλογεί, και κατά συνέπεια στην επίτευξη του στόχου της διατηρησιμότητας της πιστωτικής επέκτασης.